

सेना f. UNĀDIS. 3, 10 (vgl. UśĀVAL. zu 2). 1) (von 2. सि) a) *Wurfgeschoss, Wurfspieß*: सुष्टा RV. 1, 66, 7. 143, 5. 7, 3, 4. 1, 186, 9. अन्त्यं ते अस्मिन् विपत्तुः सेनाः 2, 33, 11. अस्त्राः 5, 30, 9. 8, 64, 7. 10, 23, 1. मुक्तिता AV. 11, 10, 4. 8, 8, 7. — b) N. von Indra's Gattin, *sein Geschoss als seine Braut gedacht* (vgl. शचीपति und इन्द्र) TS. 2, 2, 8, 1. Ait. Br. 3, 22. auch wohl KAUSH. UP. 4, 7. — 2) (von 1. सी) a) *Schlachtreihe, geordnete Heerschaar* AK. 2, 8, 2, 46. H. 745. HALĀJ. 2, 802. 3, 4. RV. 1, 33, 6. समन्वयो यत्समरस्य सेनाः 7, 25, 1. कर्षते अस्य सेना 9, 96, 1. 10, 103, 1. 4. 7. 142, 4. 156, 2. सेना मोक्षयतु AV. 3, 4, 1. मूर्तौ यत्तु सेनया 19, 6. 4, 19, 2. 5, 21, 9. 31, 7. 6, 66, 1. 67, 1. 93, 1. ये सेनाभिर्धृमायत्यस्मान् 66, 1. अमित्राणाम् 8, 8, 1. 5. 11, 2, 31. 10, 25. Ait. Br. 3, 22. 8, 10. fg. ÇĀNKH. Br. 28, 6. TBa. 3, 7, 5, 1. ÇAT. Br. 5, 3, 2, 1. 8, 6, 2, 16. 14, 5, 2, 6. ÂÇV. Gṛh. 4, 8, 22. 29. KAUC. 14. M. 4, 121. MBh. 3, 8063. R. 4, 28, 30. RAGH. 1, 19. 37. WEBER, RĀMAT. UP. 288. RĪGĀ-TAR. 3, 140 (vom folgenden zu trennen). सेनानां नेताः VARĀH. BRH. S. 15, 16. 44, 20. प्रवाद 2, S. 6, Z. 6. सेनायां समवेता ये AK. 2, 8, 2, 29. सेनयाभिनिर्माणम् HALĀJ. 2, 806. प्रस्थान PRAB. 78, 9. निर्विण्ण Verz. d. Oxf. H. 345, b, 34. fg. प्रयाण 116, b, 25. 344, b, 7. संस्तम्भन 105, b, 39. स्तम्भन Verz. d. B. H. No. 904. दैत्य MBh. 3, 15710. गन्धर्व VIKR. 11, 16. चौर KATHĀS. 10, 187. am Ende solcher comp. auch neutr. P. 2, 4, 25. AK. 3, 6, 8, 40. युक्तसेन adj. Suçr. 4, 122, 3. — b) *eine kleine Heeresabtheilung, bestehend aus 5 Elephanten, 3 Wagen, 9 Reitern und 15 Fussoldaten*, H. 748. — 3) am Ende von Personennamen P. 4, 1, 152. fg. WASSILJEV 268. eine best. Dynastie (vgl. सेनकुल) 50. 55. TĀRAN. 201. 262. am Ende von Hetävannamen SĀH. D. 426. — 4) N. pr. der Mutter Çāmbhava's, des 3ten Arhant's der gegenwärtigen Avasarpinī, H. 39. — Vgl. अभि (अपेणा), अयुद्ध, आशु, इन्द्र, ऋषि, ऋष्टि, चित्र, जयत्, देव, धृष्ट, ध्रुव, नन्दि, नृ, पुण्य, पृथु, प्र, प्रचण्ड, प्रति, प्रवर, बल, बल्लाल, बिन्दु, बुद्ध, बृहत्, भद्र, भर्णि, भरत, भानु, भीम, भूमि, भूरि, भोग, मदन, मधु, मरु, माधव, मित्र, मुक्ता, मृत्यु, यज्ञ, रति, रत्न, राश्य, रुद्र, रूप, रौक्मिणि, लक्ष्मी, वज्र, वसु, विक्रम, विजय, विश्व, विश्वक्, विक्ति, वीर, वृद्ध, वृष, व्याघ्र, शक्ति, शंकर, शतभिषक्, शात, शूर, ओ, ओधर, अत, अष्ट, समुद्र, सर्व, सिंह, सिद्ध, सिन्धु, सु, सुन्दर, मुर, सूर्य, करि, हेमन्त, सैन्य.

सेनाकत m. *die Flanke eines Heeres und zugleich ein Heer als dürrer Gestrüpp* (vgl. मम सैनमयं कतं प्रधत्तं 3, 8287) MBh. 8, 2679. — Vgl. सैन्यकत.

सेनाकर्मन् n. *Führung eines Heeres* MBh. 3, 5721.

सेनाग्नि m. *Agni des Heeres* KAUC. 60. Schol. zu PĀR. Gṛh. 1, 10.

सेनाग्र (सेना + अग्र) n. *Spitze des Heeres* R. 3, 29, 32. 4, 28, 31. ऽग्नौ an der Spitze des Heeres gehend, Heerführer R. SCHL. 1, 1, 73. 5, 41, 4. 43, 7. 56, 125. 7, 35, 6.

सेनाङ्ग (सेना + 3. अङ्ग) n. *Alles was einen Bestandtheil des Heeres bildet, zum Heere gehört* AK. 2, 8, 2, 1. H. 751. HALĀJ. 5, 80. RAGH. 15, 9. VARĀH. BRH. S. 11, 42. 95, 11. Heeresabtheilung: ऽपति KĀM. NITIS. 19, 22.

सेनाचर P. 3, 2, 17. m. *Krieger, Soldat* MBh. 1, 5084. RĪGĀ-TAR. 4, 808.

सेनाजीव (सेना + जा) m. *dass.* MBh. 3, 15112. 15114.

सेनाज्ञोविन् (सेना + ज्ञो) m. *dass.* Spr. (II) 2216. MBh. 3, 1401.

सेनाङ्ग adj. *pfelgeschwind*: Wagen RV. 1, 116, 1.

सेनाधिनाथ (सेना + अ) m. N. pr. eines Mannes HALL in der Einl. zu Viśavad. 11.

सेनाधिप (सेना + अधि) m. *Heerführer* VARĀH. BRH. S. 104, 61. RĪGĀ-TAR. 5, 330.

सेनाधिपति (सेना + अधि) m. *dass.* VJUTP. 107. Verz. d. Oxf. H. 250, b, 32.

सेनाध्यक्ष (सेना + अधि) m. *dass.* HARIV. 1094. Spr. (II) 6841. MĀK. P. 656, 3 v. u.

सेनानी P. 3, 2, 61. Schol. Declination 7, 3, 116. 6, 4, 82. VĀRTT. 3.

1) *Schaarenführer, Herzog, Feldherr* AK. 2, 8, 2, 80. H. 725. an. 3, 437. MED. n. 156. RV. 7, 20, 5. 9, 96, 1. यो वः सेनानीर्मूर्तौ गृणस्य 10, 34, 12. 84, 2. VS. 15, 15. 16, 17. TS. 1, 8, 9, 1. TBa. 1, 7, 2, 4. ÇAT. Br. 5, 3, 2, 1. 8, 6, 2, 21. KĀTJ. ÇR. 15, 3, 3. MBh. 4, 378. 529. सेनानीनामकं स्कन्दः sagt Kṛṣṇa BHAG. 10, 24. स्कन्दो ऽहं सर्वसेनान्याम् BHAG. P. 11, 16, 22. RAGH. 2, 37. KUMĀRAS. 2, 51. MĀLAV. 70, 12. Spr. (II) 3308. v. l. VARĀH. BRH. S. 69, 20. KATHĀS. 20, 60. 97. fg. 109, 53. RĪGĀ-TAR. 4, 139. शवर 3, 33. अमुर BHAG. P. 7, 10, 54. उग्र Kṛṣṇa MBh. 12, 1507. — 2) ein N. Skanda's, des Heerführers der Götter, AK. 1, 1, 35. H. 208. H. an. MED. MBh. 3, 5720. KĀTJ. 15, 7. KATHĀS. 49, 239. 114, 115. — 3) N. pr. a) eines Rudra HARIV. 11532. VP. 121, N. 17. — b) eines Sohnes des Dhṛtarāṣṭra MBh. 1, 4548. — c) eines Sohnes des Çambara HARIV. 9252.

सेनापति m. 1) *Heerführer* MED. t. 228. VJUTP. 95. Ait. Br. 8, 23. अस्त्राध्यक्षो M. 7, 189. MBh. 2, 885. 4, 376. HARIV. 8402. R. 1, 38, 1. 2, 91, 39. R. GORR. 1, 1, 78. KĀM. NITIS. 16, 11. BHAR. NĀTJAC. 34, 69. ÇĀK. 23, 1. fgg. Spr. (II) 1836. VARĀH. BRH. S. 3, 21. 15, 26. 34, 10. 35, 7. 49, 3. 53, 5. 14. 17. 73, 4. KATHĀS. 18, 264. 72, 5. PRAB. 78, 9. Verz. d. Oxf. H. 344, a, 43. सर्व Oberfeldherr MBh. 3, 5326. — 2) ein N. Skanda's, des Heerführers der Götter, MED. — 3) N. pr. eines Sohnes des Dhṛtarāṣṭra MBh. 1, 2732. — Vgl. अधि.

सेनापतिव n. *nom. abstr. von सेनापति* 1) MBh. 13, 4180. Verz. d. Oxf. H. 116, b, 17.

सेनापतिपति m. *Oberfeldherr* MBh. 3, 5328. 5712.

सेनापत्य n. *Feldherrnamt* MBh. 3, 14423. fg. 13, 4213. KUMĀRAS. 2, 61. KATHĀS. 25, 276. 34, 114. 123, 68. — Vgl. die richtigere Form सेनापत्य, wie MBh. ed. Bomb. überall hat.

सेनापुर n. N. pr. einer Stadt Verz. d. Oxf. H. 66, b, 17.

सेनाप्रणेतर m. *Heerführer* MBh. 3, 176. 5326.

सेनाबिन्दु m. N. pr. eines Fürsten MBh. 1, 2656. 6989. 2, 1019. 1022. 5, 76. 7, 916.

सेनाभिगोत्र (सेना + गो) m. *Hüter des Heeres, Bez. eines best. Amtes*: पुरोहितामात्यकुमारकुल्याः गोत्रा इमे प्रधानाः KĀM. NITIS. 15, 20.

सेनामुख n. 1) *Spitze des Heeres* TBa. 3, 8, 2, 1. ÇAT. Br. 13, 2, 2. — 2) *eine kleine Heeresabtheilung, bestehend aus 5 Elephanten, 5 Wagen, 9 Reitern und 15 Fussoldaten*, MBh. 1, 290. 5, 5270. AK. 2, 8, 2, 49. aus 9 Elephanten, 9 Wagen, 27 Reitern und 45 Fussoldaten H. 748. — 3) *ein zu einem Stadthor führender verdeckter Gang* ÇANDĀRTHAK. bei WILSON.